

**Uchwała Nr XVIII/123/20
Rady Powiatu Obornickiego
z dnia 29 stycznia 2020 r.**

**w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób
Niepełnosprawnych na lata 2020 - 2022.**

Na podstawie art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1172 z późn. zm.), art. 4 ust. 1 pkt 5 i art. 32 ust.1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz.511 z późn. zm.) Rada Powiatu Obornickiego uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2020-2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3.

Traci moc Uchwała Nr XXIV/157/04 z dnia 26 października 2004 roku w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Ku równości szans”.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2020 r.

PRZEWODNICZĄCA
RADY POWIATU

Renata Tomaszewska
mgr Renata Tomaszewska

Uzasadnienie
Do uchwały Nr XVIII / 123/ 20
Rady Powiatu Obornickiego
z dnia 29 stycznia 2020 r.

Zgodnie z art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1172 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Normy prawne, zawarte w polskim i międzynarodowym ustawodawstwie, stwarzają podstawy dla działań zmierzających do równouprawnienia oraz pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Program ma na uwadze doskonalenie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, z uwzględnieniem działań włączających i wyrównujących szanse osób niepełnosprawnych

Mając powyższe na względzie podjęcie uchwały jest uzasadnione.

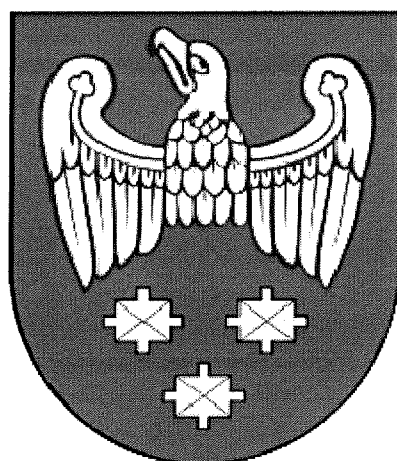

PRZEWODNICZĄCA
RADY POWIATU
Renata Tomaszewska
mgr Renata Tomaszewska

Załącznik do uchwały
Rady Powiatu Obornickiego
nr XVIII / 123/ 20
z dnia 29 stycznia 2020 r.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

na lata 2020 - 2022

Powiat Obornicki

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	
	1. Wprowadzenie.....	2
	2. Podstawa prawna programu	2
II.	PROBLEMATYKA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	
	1. Niepełnosprawność w świetle prawa i system orzecznictwa o niepełnosprawności	3
	2. Problem niepełnosprawności.....	4
	3. Niepełnosprawność w powiecie obornickim.....	5
	4. Podmioty działające na rzecz osób z niepełnosprawnością i ich zadania	9
III.	CELE i ZADANIA PROGRAMU	
	1. Założenia programu	18
	2. Cel ogólny programu.....	19
	3. Cele szczegółowe	21
IV.	Monitorowanie i ewaluacja programu.....	21

I. WSTĘP

1. Wprowadzenie

Niepełnosprawność z uwagi na powszechność i konsekwencje zarówno w sensie indywidualnym, jak i społecznym jest jednym z najpoważniejszych zjawisk współczesnego świata, przy czym nie jest już ona postrzegana wyłącznie jako sprawa indywidualna, traktowana jedynie jako problem konkretnej jednostki i jego najbliższych, ale również w kontekście społecznym. Deficyty psychofizyczne, które powodują różne utrudnienia, ograniczenia lub uniemożliwienia funkcjonowania człowieka w sytuacjach dnia codziennego, zawodowego i społecznego nie byłyby tak dotkliwe, gdyby nie bariery fizyczne, ekonomiczne, społeczne i infrastrukturalne.

Zapewnienie osobom z deficytami odpowiedniej jakości życia, niwelowanie ich negatywnych skutków i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu jest ważnym obszarem do podejmowania działań na ich rzecz, zwłaszcza na poziomie lokalnym, tj. w środowisku zamieszkania. Właśnie na poziomie lokalnym identyfikowane są główne problemy człowieka niepełnosprawnego jako jednostki społecznej.

Podstawowym czynnikiem przeciwdziałającym wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami jest utrzymanie ich samodzielności i niezależności, co wiąże się z ich aktywnością zawodową i społeczną oraz dostępem do edukacji, a także różnych dodatkowych uprawnień. Istotne jest również kształtowanie postaw społecznych sprzyjających respektowaniu i realizowaniu praw osób dotkniętych niepełnosprawnością.

Działania mające na względzie uwzględnianie i zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej są podejmowane począwszy od przedszkoli, szkoły, uczelnie, miejsca pracy, administrację samorządową, po współpracujące organizacje pozarządowe, instytucje wsparcia i samą społeczność lokalną.

2. Podstawa prawna programu

Na poziomie lokalnym, problematyka niepełnosprawności wpisana jest w dokumenty w ramach strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Szczegółowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest realizowany przez samorząd lokalny w oparciu o Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych opracowany na podstawie *art. 35a, ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz.U. z 2019, poz. 1172)*, które mówi, że jednym z zadań powiatu jest „*opracowywanie i realizacja zgodnych*

z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów na rzecz działań osób niepełnosprawnych w zakresie:

- *rehabilitacji społecznej,*
- *rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,*
- *przestrzegania praw osób niepełnosprawnych”.*

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Obornickiego na lata 2020 – 2022 jest opracowaniem szczegółowych zadań i kierunków działań w celu stworzenia warunków do samodzielnego życia, pełnego i aktywnego lub wspieranego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

II. PROBLEMATYKA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

1. Niepełnosprawność w świetle prawa i system orzecznictwa o niepełnosprawności

Niepełnosprawność jest pojęciem różnie definiowanym i ewoluującym. W prawie polskim, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych **niepełnosprawność** oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Niepełnosprawność, zgodnie z kryterium ustawowym, to niemożność do efektywnego pełnienia ról społecznych, a więc niemożność bądź trudności w codziennej aktywności i uczestnictwie. Oznacza to, że stan zdrowia nie jest jedynym wyznacznikiem niepełnosprawności. Przyjęta definicja uwzględnia i splata zarówno fizyczne, psychiczne jak i społeczne aspekty funkcjonowania człowieka, co ma swoje odzwierciedlenie w **systemie orzecznictwa o niepełnosprawności**.

Przyjęte zasady orzekania oznaczają, że orzekanie o niepełnosprawności ma charakter kompleksowy. **Orzeczenie jako prawne potwierdzenie niepełnosprawności** nie jest więc oceną stanu zdrowia osoby orzekanej, ale **oceną ograniczeń w możliwości funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym – będących następstwem naruszenia sprawności organizmu**.

Szczegółowe zasady orzekania o niepełnosprawności regulują przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Orzeczenia są wydawane przez **Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności**. Organem właściwym miejscowo w sprawie ustalenia niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności na wniosek mieszkańców powiatu obornickiego jest **PZOON w Obornikach**.

Ustawa wprowadza trzy stopnie niepełnosprawności:

1. Do **znaczego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

2. Do **umiarkowanego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

3. Do **lekkiego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

W stosunku do osób, które nie ukończyły 16 roku życia, niepełnosprawność nie podlega gradacji. Osoby te mogą uzyskać orzeczenie o niepełnosprawności.

Dzieci do 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy,

z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności rozpatruje wnioski o wydanie:

- orzeczeń o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16 rok życia,
- legitymacji osób niepełnosprawnych,
- kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych.

Ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności skutkuje wydaniem orzeczenia, które zawiera wskazania dotyczące w szczególności:

1. odpowiedniego zatrudnienia
2. szkolenia, w tym specjalistycznego
3. zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej
4. uczestnictwa w terapii zajęciowej
5. konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie danej osoby
6. korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji
7. konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji
8. konieczność stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji
9. wskazania dotyczące spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek do uzyskania karty parkingowej
10. zamieszkiwania w oddzielnym pokoju

Orzeczenia służą więc osobom z prawnym potwierdzeniem niepełnosprawności uzyskaniu wszelkich uprawnień i ulg, wsparcia stosownie do naruszenia sprawności organizmu i związanych z nim potrzeb.

2. Problem niepełnosprawności

Niepełnosprawność jest uznawana za jeden z głównych problemów społecznych, ze względu na jego rozmiary, powszechność występowania oraz konsekwencje indywidualne i społeczne, jakie za sobą niesie. Dotyczy ludzi w różnym wieku, ograniczając lub uniemożliwiając im korzystanie w pełni z dobrodziejstw życia społecznego oraz przysługujących każdemu obywatelowi praw.

Pozostawienie osób dotkniętych tym problemem oraz ich rodzin samym sobie prowadzi do ich społecznego wykluczenia. Oznacza to sytuację, która uniemożliwia lub w sposób znaczący utrudnia jednostkom lub grupom pełnienie społecznie akceptowanych ról, korzystanie z istniejącej infrastruktury i dóbr publicznych oraz zdobywanie dochodów w sposób godny.

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę zróżnicowaną pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności, co powoduje konieczność indywidualizowania pomocy adresowanej do tych osób. Osoby niepełnosprawne są gorzej wykształcone, przejawiają niższą aktywność zawodową i w konsekwencji częściej dotyka ich zjawisko ubóstwa i wykluczenia społecznego. Nierówność szans na początku drogi życiowej, pogłębiona zostaje w dorosłym życiu poprzez gorsze przygotowanie zawodowe i społeczne, a zła sytuacja na rynku pracy dotyka w pierwszej kolejności właśnie te osoby.

Na trudną sytuację życiową osób niepełnosprawnych składa się wiele czynników, w tym między innymi:

- trudna sytuacja ekonomiczna większości gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych. Problem ten uwidacznia się zwłaszcza w przypadku osób starszych,
- znaczna bierność na rynku pracy wśród osób niepełnosprawnych, których stopień niepełnosprawności ani wiek nie wykluczają podjęcia pracy; bierność ta najczęściej tłumaczona jest brakiem pracy dla osób niepełnosprawnych, co może wskazywać na małą otwartość pracodawców na zatrudnienie pracowników w tej grupie poszukujących pracy,
- ograniczona wiedza wśród osób niepełnosprawnych i ich opiekunów na temat instytucji, których celem jest niesienie pomocy tej grupie, przysługujących im form wsparcia (w tym finansowego), a także praw osób niepełnosprawnych,
- niski stopień zorganizowania i zintegrowania środowiska osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Wysokość świadczeń należnych osobie z racji jej niepełnosprawności nie pozwala na zrekompensowanie skutków tej niepełnosprawności, nie są również wystarczające do zapewnienia profesjonalnej odpłatnej opieki. Niepełnosprawni postrzegani są jako środowisko uzależnione od pomocy społecznej. Nie mogą pokonać ograniczeń sami przyjmują rolę bezradnych i skazanych na pomoc z zewnątrz.

Z punktu widzenia omawianej problematyki niepełnosprawności, najistotniejszym jest więc podejmowanie **działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie ich rehabilitacji.**

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

3. Niepełnosprawność w powiecie obornickim

Diagnoza występowania problemu niepełnosprawności w powiecie obornickim, obejmującym trzy gminy, jest procesem trudnym z uwagi na brak możliwości uzyskania pełnych danych na temat liczby osób borykających się z niepełnosprawnością. Częściowo można zobrazować sytuację na podstawie danych z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Obornikach:

Tabela 1. Liczba osób niepełnosprawnych składających wnioski o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności wg wieku, liczby wydanych orzeczeń z podziałem na stopnie niepełnosprawności

Nazwa	2016r.	2017r.	2018r.
Liczba złożonych wniosków ogółem	1445	1386	1509
Osoby powyżej 16 r. ż	935	876	1000
Osoby do 16 r. ż	510	510	509
Wydane orzeczenia ogółem	1461	1461	1427
Osoby powyżej 16 r.ż	943	842	913
Stopień znaczny	244	246	250
Stopień umiarkowany	292	259	321
Stopień lekki	246	198	239
Osoby do 16 r. ż	518	488	514

Tabela 2. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności - osoby powyżej 16 r.ż.

Lp.	Cel złożenia wniosku	2016r.	2017r.	2018r.
1	Odpowiednie zatrudnienie	188	151	200
2	Szkolenie	2	2	3
3	Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	3	3	5
4	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	71	99	101
5	Korzystanie z systemu wsparcia w samodzielnej egzystencji/ korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych	145	139	149
6	Zasilek stały	0	0	0
7	Zasilek pielęgnacyjny	296	219	240
8	Karta parkingowa	141	153	187
9	Inne	89	110	115
	Razem	935	876	1000

Tabela 3. Liczba i cel złożonych wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności- osoby przed 16 r. ż

L.p.	Cel złożenia wniosku	2016r.	2017r.	2018r.
1	Zasilek pielęgnacyjny	413	402	401
2	Zasilek stały	88	102	92
3	Inne	9	6	16
	Razem	510	510	509

Tabela 4. Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z podziałem na wiek

Wiek	2016r.	2017r.	2018r.
16-25	52	56	55
25-40	91	67	74
41-60	281	230	259
60 i więcej	358	350	422

Tabela 5. Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z podziałem na wykształcenie

Wykształcenie	2016r.	2017r.	2018r.
Mniej niż podstawowe	58	41	45
podstawowe	186	176	193
zawodowe	301	256	325
średnie	187	182	188
wyższe	50	48	59

Tabela 6. Liczba wydanych legitymacji

L.p.	Wyszczególnienie	2016r.	2017r.	2018r.
1	Legitymacje wydane osobom przed 16 r. ż na podstawie ważnych orzeczeń o niepełnosprawności	54	50	29
2	Legitymacje wydane osobom po 16 r. ż na podstawie ważnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	123	100	133
3	Legitymacje wydane osobom po 16 r. ż na podstawie ważnych orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień	0	0	0

Tabela 7. Liczba wydanych kart parkingowych

2016r.	2017r.	2018r.
210	203	245

Ocenie skali problemu służą również dane przekazane przez **Ośrodki Pomocy Społecznej** w naszym powiecie dotyczące rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności.

Tabela 8. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Obornikach, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rogoźnie i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryczywół

<i>Gmina</i>	<i>Liczba rodzin, które uzyskały wsparcie z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w rodzinie w latach 2016-2018</i>		
	2016	2017	2018
<i>Oborniki</i>	333	331	295
<i>Rogoźno</i>	272	236	240
<i>Ryczywół</i>	50	53	67
<i>Razem</i>	655	620	602

Liczbę niepełnosprawnych osób, które są bezrobotne lub poszukujące pracy obrazują dane z **Powiatowego Urzędu Pracy** w Obornikach.

Osoby bezrobotne niepełnosprawne to osoby, które ukończyły 18 lat, posiadają aktualny orzeczony stopień niepełnosprawności, niezatrudnione i nie wykonujące żadnej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, nie uzyskujące przychodów i nie pobierające żadnych świadczeń np. rentowych lub zasiłku stałego na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy.

Osoby poszukujące pracy niepełnosprawne to osoby, które ukończyły 18 lat, posiadają aktualnie orzeczony stopień niepełnosprawności oraz posiadają przychód w postaci renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej bądź zasiłku stałego z ośrodka pomocy społecznej, zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy.

Tabela 9. Liczba osób będąca w ewidencji osób niepełnosprawnych w latach 2016-2018

<i>Status</i>	<i>Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych</i>		
	2016	2017	2018
<i>osoby bezrobotne</i>	108	74	70
<i>osoby poszukujące pracy</i>	6	6	7
<i>Razem</i>	114	80	77

Tabela 10. Struktura wg stopnia niepełnosprawności

<i>Stopień</i>	<i>Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych</i>
----------------	---

<i>niepełnosprawności</i>	2016	2017	2018
<i>znaczny</i>	6	6	5
<i>umiarkowany</i>	23	18	16
<i>Lekki</i>	85	56	56

Tabela 11. Struktura wg wykształcenia

<i>Wykształcenie</i>	<i>Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych</i>		
	2016	2017	2018
<i>Wyższe</i>	3	2	4
<i>Policealne i średnie zawodowe</i>	15	13	14
<i>Średnie ogólnokształcące</i>	5	4	6
<i>Zasadnicze zawodowe</i>	42	29	29
<i>Gimnazjalne</i>	4	4	2
<i>Podstawowe</i>	45	28	22

4. Podmioty działające na rzecz osób z niepełnosprawnością i ich zadania

1) Ośrodki Pomocy Społecznej

Na poziomie gmin działania w tym zakresie prowadzone są przez ośrodki pomocy społecznej, które zobowiązane są do udzielania pomocy osobom oraz ich rodzinom ze względu na niepełnosprawność.

Główne podmioty realizujące te zadania to:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryczywole
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogoźnie
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Obornikach

Ośrodki Pomocy Społecznej, które funkcjonują w każdej gminie udzielają pomocy osobom niepełnosprawnym w formie:

- zasiłku stałego
- zasiłku celowego
- zasiłku pielęgnacyjnego
- zasiłku celowego specjalnego
- zasiłku okresowego
- usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych
- składek zdrowotnych
- świadczenia rodzinnego
- dodatku mieszkaniowego

- dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
- zapewnienia miejsca w DPS oraz hospicjach

2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach

Na szczeblu powiatu, działania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie *rehabilitacji społecznej* podejmowane są przez **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie**, które realizuje ustawowe zadania finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Realizowana jest przede wszystkim przez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej, wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji oraz kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Zadania te realizowane są poprzez udzielanie przez PCPR dofinansowań:

- działalności warsztatów terapii zajęciowej (omówione odrębnie w niniejszym opracowaniu),
- uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Działania te zmierzają w szczególności do zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych osób niepełnosprawnych, wspomaganie ich w procesie rehabilitacji i włączenia w życie społeczne. Część z nich ma wyłącznie charakter ratunkowy, inne przynoszą efekty długofalowe i w sposób znaczący wpływają na minimalizację skutków niepełnosprawności, zapobiegając tym samym społecznemu wykluczeniu tej grupy osób.

Uczestnictwo w **turnusach rehabilitacyjnych** jest niezwykle istotne dla rozwoju osób niepełnosprawnych z różnymi deficytami i dysfunkcjami. Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, m.in. poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach, np. rehabilitacyjnych, przewidzianych programem turnusu.

Likwidacja barier funkcjonalnych tj. barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych odgrywa zasadniczą rolę w zwiększaniu samodzielności. O dofinansowanie ze środków

PFRON likwidacji barier można się ubiegać jeśli umożliwi to lub w znacznym stopniu ułatwi wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. Pomoc jest adresowana do osób niepełnoprawnych, które mają trudności w poruszaniu się.

Bariery techniczne to przeszkody wynikające z braku zastosowania odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności, przedmiotów lub urządzeń. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie. Pomoc jest adresowana do osób niepełnosprawnych, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji. Likwidacja bariery w komunikowaniu się, może znacznie ułatwić udział w życiu społecznym poprzez zastosowanie sprzętu elektronicznego, zwłaszcza w dobie postępu technologicznego oraz intensywnego rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Sprzęt rehabilitacyjny – to sprzęt zalecany przez lekarza, niezbędny do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej mający za zadanie osiągnięcie przez nią możliwie najwyższego poziomu funkcjonowania w społeczeństwie i podniesienia jakości życia.

Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – pełnią istotną rolę w leczeniu, opiece i rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Są niezbędne w celu poprawy jakości życia.

W ramach tego zadania Centrum dofinansowuje przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze takie jak: aparaty słuchowe, protezy, pieluchomajtki, cewniki, obuwie ortopedyczne, wózki inwalidzkie, materace i poduszki przeciwodleżynowe, balkoniki, gorsety korekcyjne, pionizatory, peruki, aparaty do leczenia zaburzeń oddychania. Udzieloną pomoc w ramach powyższych zadań realizowanych przez PCPR w Obornikach przedstawiają tabele 12 i 13.

Tabela 12. Liczba osób i wysokość udzielonej pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej zrealizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach

Rodzaj zadania	2016		2017		2018	
	liczba osób	kwota w zł	liczba osób	kwota w zł	liczba osób	kwota w zł
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	145	119 402,00	91	97 793,00	104	118 277,00

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	28	69 356,23	35	159 034,96	24	98 519,22
Dofinansowanie kosztów działalności WTZ w Wiardunkach	35	621 860,00	35	621 860,00	35	657 860,00

Tabela 13. Liczba osób i wysokość udzielonej pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym w ramach dofinansowania przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych zrealizowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach

Rok	2016		2017		2018	
	<i>liczba</i>	<i>kwota</i>	<i>liczba</i>	<i>kwota</i>	<i>liczba</i>	<i>kwota</i>
Wyszczególnienie						
Złożone wnioski	164	194422,28	225	270244,88	215	260300,42
Dofinansowanie ze środków PFRON	242	260466,77	200	234846,57	196	235137,56
Udział własny	82	94728,51	106	144230,33	97	147932,17
Dzieci i młodzież niepełnosprawna	34	56737,20	44	61054,77	30	37539,50
Mieszkańcy wsi	99	86498,03	78	80846,76	85	112354,31
Kobiety	103	86986,18	87	89251,88	86	94535,83

Ponadto, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od wielu lat wspiera swoich niepełnosprawnych mieszkańców oraz ich rodziny różnorodnymi działaniami dzięki pozyskanym środkom finansowym z **Europejskiego Funduszu Społecznego** realizując samodzielnie lub w partnerstwie z innymi podmiotami **projekty w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego**, wyszczególnione w tabelach 14 i 15.

Tabela 14. Wykaz projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Rok realizacji	Tytuł projektu	Realizacja	
2009-2010	<i>Chwytaj dzień – korzystaj z szansy</i>	Realizacja w partnerstwie	PCPR Oborniki OPS Oborniki GOPS Ryczywół GOPS Rogoźno - lider
2011 – 2013	<i>Razem bez barier</i>	Realizowany samodzielnie	PCPR Oborniki
2014	<i>Razem bez barier</i>	Realizacja w partnerstwie	PCPR Oborniki – lider OPS Oborniki GOPS Ryczywół

Tabela 15. Wykaz projektów realizowanych w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego

Rok realizacji	Tytuł projektu	Realizacja	
2017-2018	<i>Poprawa dostępu do usług społecznych w powiecie obornickim</i>	Realizacja w partnerstwie	GOPS Rogoźno Fundacja AKME PCPR Oborniki
2019-2021	<i>Usługi społeczne dla mieszkańców powiatu obornickiego</i>	Realizowany w partnerstwie	PCPR Oborniki Fundacja Królowej Św. Jadwigi

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach jako jednostka samorządu powiatowego od 2012 roku jest bezpośrednim realizatorem zadania celowego PFRON – **pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”**. Formy wsparcia przewidziane w programie adresowane są do uprawnionych osób fizycznych zamieszkałych na terenie powiatu.

Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Program jest realizowany w dwóch modułach.

M o d u ł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową

W ramach modułu I, osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się o następujące wsparcie:

- **Obszar A Zadanie 1** - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16r.ż.) lub osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z **dysfunkcją narządu ruchu,**
- **Obszar A Zadanie 2** - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z **dysfunkcji narządu ruchu,**
- **Obszar A Zadanie 3** – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy , adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z **dysfunkcją narządu słuchu,** w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,
- **Obszar A Zadanie 4** – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z **dysfunkcją narządu słuchu,**
- **Obszar B Zadanie 1** - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 r.ż.) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z **dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,**
- **Obszar B Zadanie 2** - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- **Obszar B Zadanie 3** – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z **dysfunkcją narządu wzroku**
- **Obszar B Zadanie 4** - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 r.ż.) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z **dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,**
- **Obszar B Zadanie 5** – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 r.ż.) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,

- **Obszar C Zadanie 2** - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16r.ż.) lub ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
- **Obszar C Zadanie 3** - pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób z ze stopniem niepełnosprawności,
- **Obszar C Zadanie 4** - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,
- **Obszar C Zadanie 5** – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16.ż.) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z **dysfunkcją narządu ruchu** powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania,
- **Obszar D** – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej tj. dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, którzy są przedstawicielem ustawowymi lub opiekunem prawnym dziecka.

Moduł II- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym (w szkole wyższej, lub szkole policealnej lub kolegium).

W ramach Modułu II pomoc mogą uzyskać osoby niepełnosprawne, posiadające znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Skalę potrzeb wśród osób niepełnosprawnych oraz możliwości udzielenia pomocy przez PCPR jako Realizatora pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” przedstawia tabela 16.

Tabela 16. Liczba beneficjentów i wysokość udzielonych dofinansowań ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” w latach 2016-2018

MODUŁ	Rok udzielonej pomocy					
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
	Liczba beneficjentów pomocy			Wysokość udzielonych dofinansowań w zł		
Moduł I	16	12	28	34 464,12	24 693,86	131 744,66
Moduł II	33	30	24	86 612,00	82 791,25	67 083,50
Razem	49	42	52	121 076,12	107 485,11	198 828,16

3) Powiatowy Urząd Pracy w Obornikach

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie **rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych** podejmowane są przez Powiatowy Urząd Pracy, który jest jednostką samorządu terytorialnego.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego, pośrednictwa pracy. Do realizacji tego celu niezbędne jest dokonanie oceny zdolności do pracy, prowadzenie poradnictwa zawodowego uwzględniającego ocenę zdolności do pracy oraz umożliwiającego wybór odpowiedniego zawodu i szkolenia, przygotowanie zawodowe, dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie, określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy, a w razie potrzeby – przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych itp.

Pośrednicy pracy przy pomocy doradców zawodowych aktywizują osoby bezrobotne i poszukujące pracy z niepełnosprawnościami poprzez uczestnictwo w stażach, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym, pracach interwencyjnych, robotach publicznych, podejmowanie działalności gospodarczej i innych aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu dla niepełnosprawnych.

Powiatowy Urząd Pracy w Obornikach wyszczególnia, że:

- w roku 2016 – 2 osoby niepełnosprawne odbyły szkolenia, 4 osoby podjęły staż,
- w roku 2017 – szkolenia odbyło 10 osób niepełnosprawnych, 4 osoby podjęły staż,
- w roku 2018 – 3 osoby niepełnosprawne podjęły staż.

4) Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne w Obornikach i Rogoźnie

Pomoc udzielana dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej w Poradniach polega na wpieraniu wychowawczej i edukacyjnej funkcji przedszkoli i szkół, w tym na współpracy w określeniu niezbędnych warunków do nauki odpowiednio dostosowanych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci niepełnosprawnych albo pełnoletnich uczniów niepełnosprawnych.

Działający przy Poradniach Zespół Orzekający wydaje orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, w szczególności dla uczniów:

- a) z niepełnosprawnościami dla: niesłyszących, słabosłyszących, niewidzących i słabowidzących, niepełnosprawnych ruchowo, niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, Zespołem Aspergera, niepełnosprawnością sprzężoną,
- b) niedostosowanych społecznie,
- c) zagrożonych niedostosowaniem społecznym

Ponadto Poradnie wydają opinie w sprawie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego, zajęć rewalidacyjno – wychowawczych zespołowych lub indywidualnych oraz nauczania indywidualnego a także realizują zajęcia rehabilitacyjne ruchowe i wczesnego wspomaganie rozwoju.

Dla przykładu, liczba dzieci/uczniów z niepełnosprawnościami korzystających z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Obornikach wynosiła kolejno: w 2016r. – 116, w 2017r. -138, w 2018r. – 116.

5) Przedszkole nr 1 „Bajeczka” w Obornikach

Przedszkole jest placówką ogólnodostępną, w którym funkcjonuje Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka. Dziecko oraz jego rodzina mogą korzystać z wczesnego wspomagania od chwili stwierdzenia niepełnosprawności do momentu podjęcia przez dziecko nauki w szkole. Dzieci niepełnosprawne mogą korzystać tutaj z następujących form wsparcia wynikających z posiadanych orzeczeń i potrzeb:

- kształcenie specjalne,
- wczesne wspomaganie rozwoju,
- integracja sensoryczna,
- zajęcia logopedyczne,
- zajęcia korekcyjno – kompensacyjne.

Liczba dzieci niepełnosprawnych w przedszkolu wynosiła odpowiednio: w 2016r. – 10 dzieci, w 2017r. -12 dzieci, w 2018r. - 11 dzieci.

6) Zespół Szkół Specjalnych w Kowanówku

Zespół Szkół Specjalnych w Kowanówku jest placówką szkolnictwa specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Funkcjonuje tutaj Szkoła Podstawowa, w której aktualnie liczba uczniów wynosi – 106 i Szkoła Przysposabiająca do Pracy, w której uczy się 15 uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Szkoła prowadzi zajęcia indywidualnego nauczania i zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze. Kształceniem obejmuje dzieci z niepełnosprawnością w stopniu:

- lekkim,
- umiarkowanym,
- znacznym,
- głębokim

Obok typowych metod nauczania stosujemy wybrane elementy metod terapeutycznych: m.in. ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne, ruchowej ekspresji twórczej, zajęcia w Sali Doświadczenia Świata. Uczniowie są też objęci zajęciami logopedycznymi.

7) Środowiskowy Dom Samopomocy w Rogoźnie

Środowiskowy Dom Samopomocy w Rogoźnie został otwarty w miesiącu lutym 2019r. Zostało przyjętych 27 uczestników z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym i znacznym. Podczas dziennego pobytu są oni objęci wsparciem w formie zajęć z pedagogiem, psychologiem, hortikuloterapią, biblioterapią, ergoterapią oraz mają możliwość rozwijania umiejętności w czterech pracowniach: plastycznej, informatycznej, rękodzieła, gospodarstwa domowego. Dodatkowo uczestnicy biorą udział w spotkaniach integracyjnych z innymi placówkami, jednodniowych wyjazdach i piknikach oraz wyjazdach na wczasy. W ŚDS prowadzona jest również rehabilitacja, dzięki której przywracana jest lub utrzymywana sprawność fizyczna uczestników.

Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Rogoźnie odgrywa ważną rolę w rehabilitacji społecznej, ucząc, rozwijając i podtrzymując umiejętności osób niepełnosprawnych w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym oraz integracji społecznej.

8) Warsztat Terapii Zajęciowej w Wiardunkach

Warsztat jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, która stwarza osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość **rehabilitacji społecznej i zawodowej** w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja tego celu przez warsztat zmierza do rozwijania umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy. Stopniowa zmiana aktywności uczestników od terapii do pracy, powinna zwiększać szansę na pracę w warunkach pracy chronionej, ale także na otwartym rynku pracy.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Wiardunkach działa na terenie powiatu obornickiego. Jest placówką należącą do Wielkopolskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Chorych, Niepełnosprawnych i Ich Rodzin im. K. Marcinkowskiego *"REHABILITACJA"* z siedzibą w Wągrowcu. W warsztacie przebywa 35 uczestników, którzy pod okiem instruktorów poddani są rewalidacji. Uczestnikami mogą zostać osoby, które ukończyły szesnasty rok życia, z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz wskazaniem uczęszczania do WTZ. Celem uczestnictwa jest rozwój emocjonalny, intelektualny, społeczny, a także podnoszenie zdolności zawodowych oraz rehabilitacja ruchowa i muzykoterapeutyczna.

Rewalidacja odbywa się w siedmiu pracowniach: gospodarstwa domowego, informatyczno-poligraficznej, plastyczno-ceramicznej, wikliniarskiej, artystyczno-ogrodniczej, stolarskiej oraz krawiecko-dziewiarskiej. Jednym z celów jaki stawiają sobie pracownicy Warsztatu jest otwarcie uczestników na otaczający świat, stąd też organizowanych jest wiele wyjazdów, które wzbogacają rozwój społeczny i poznawczy uczestników, a także współpraca z innymi placówkami. Każdego roku Powiat Obornicki dotuje działalność WTZ w Wiardunkach.

9) Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami

Jedną z form aktywizacji osób niepełnosprawnych jest ich członkostwo w organizacjach pozarządowych. Zrzeszanie się osób niepełnosprawnych zapobiega izolacji i przeciwdziała wykluczeniu społecznemu, daje możliwość otwarcia się osób niepełnosprawnych na lokalną społeczność i aktywnego udziału w jej sprawach, pozwala również lepiej poznać środowisko osób niepełnosprawnych i ich potrzeby. Wspieraniem, a także niesieniem wszechstronnej pomocy osobom niepełnosprawnym, w celu wyrównywania szans w dostępie do edukacji, rehabilitacji, zatrudnienia oraz integracji ze społecznością lokalną w powiecie obornickim zajmują się organizacje pozarządowe, między innymi:

- Polski Związek Niewidomych Koło w Rogoźnie
- Stowarzyszenie Amazonek im. Świętej Siostry Faustyny w Obornikach
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej „Przyjaciel”
- Wspólnota Wolontariuszy Hospicyjnych „Ludzki Gest” im. Jana Pawła II w Obornikach
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „PO PROSTU BĄDŹ” w Rogoźnie

Realizacja zadań na rzecz osób niepełnosprawnych nie byłaby możliwa bez współpracy wymienionych wyżej instytucji i organizacji ze szczególną rolą organizacji pozarządowych.

Ciałem opiniującym – doradczym jest **Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych**.

Poza tym, sprawami osób niepełnosprawnych na terenie powiatu obornickiego zajmuje się wiele innych instytucji i organizacji. Część z nich to instytucje publiczne, które działania kierują do wszystkich mieszkańców jak i osób niepełnosprawnych. Są to między innymi placówki:

- służby zdrowia – szpitale, poradnie specjalistyczne, przychodnie itp.,
- edukacyjne, w tym przedszkola, szkoły podstawowe, średnie, szkoła specjalna, poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- kulturalne, dom kultury, świetlice środowiskowe
- sportowe.

III. CELE i ZADANIA PROGRAMU

1. Założenia programu.

Założeniem Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w powiecie obornickim jest przedstawienie możliwych działań ze strony administracji powiatowej, gminnej, współpracujących z nimi innych instytucji i organizacji pozarządowych w celu poprawy jakości życia, integracji społecznej i możliwości rozwoju osób niepełnosprawnych, poprzez realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Bez pomocy państwa osoby niepełnosprawne nie są w stanie samodzielnie rozwiązywać wielu swoich ważnych problemów. Na państwie więc spoczywa obowiązek wyrównywania szans życiowych osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałania ich dyskryminacji zarówno społecznej jak i zawodowej.

Szanse na zaspokojenie potrzeb osób z dysfunkcją organizmu w dużej mierze zależą od aktywności i strategii działania jednostek **samorządu terytorialnego** na poziomie lokalnym.

Potrzeby osób niepełnosprawnych ujawniają się w sferach:

- społecznej – izolacja osób niepełnosprawnych, w wyniku występowania barier architektonicznych, urbanistycznych oraz komunikacyjnych,
- zdrowotnej – utrudniony dostęp do świadczeń medyczno-rehabilitacyjnych, brak wcześniejszej diagnozy niepełnosprawności,
- materialnej – wysokie koszty rehabilitacji, brak pracy i możliwości zarobkowania, brak środków do życia,
- kulturalno-oświatowej – utrudniony dostęp do dóbr kultury i możliwości kontynuowania nauki,
- psychologicznej – poczucie wyobcowania pozostawienie samemu sobie, brak akceptacji przez najbliższe otoczenie, czego skutkiem jest poczucie niskiej samooceny.

W programie działań na rzecz osób z niepełnosprawnością uwzględniono ich interdyscyplinarny wymiar w realizacji zadań dotyczących poszczególnych sfer.

Program wpisuje się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Obornickiego na lata 2009-2019 zatwierdzonej Uchwałą Rady Powiatu Obornickiego nr XXXVIII/208/09 z dnia 31.08.2009r.

Adresatem programu są osoby niepełnosprawne i ich rodziny zamieszkujące na terenie powiatu obornickiego.

Cele programu realizowane będą w oparciu o profesjonalną kadrę jednostek pomocy społecznej, urzędu pracy, instruktorów terapii zajęciowej, osób działających na rzecz niepełnosprawnych skupionych w organizacjach pozarządowych.

Potencjalnymi źródłami finansowania są fundusze krajowe w tym Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Urzędu Marszałkowskiego, środki z Europejskiego Funduszu Społecznego, samorządów gminnych, powiatowego, organizacji pozarządowych.

2. Cel ogólny programu:

Stworzenie warunków do samodzielnego życia, możliwie pełnego i aktywnego oraz równoprawnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

3. Cele szczegółowe :

- 1) Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością dostępu do rehabilitacji społecznej i zabezpieczenie społeczne.
- 2) Rehabilitacja zawodowa i zatrudnianie - wspieranie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością.
- 3) Wyrównywanie szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnością na wszystkich poziomach edukacji.
- 4) Działania kształtujące i rozwijające świadomość społeczną w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób z niepełnosprawnością.

L.p.	Cel szczegółowy	Zadanie	Realizatorzy
1.	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością dostępu do rehabilitacji społecznej i zabezpieczenie socjalne/społeczne	Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w zakresie uczestnictwa osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	PCPR
		Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych w miejscu ich zamieszkania, likwidację barier technicznych i w komunikowaniu się, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	PCPR
		Realizacja programów finansowanych ze środków PFRON mających na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier	PCPR, Powiat, Gminy

		ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym np. Aktywny Samorząd, program wyrównywania różnic między regionami	
		Kształtowanie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej poprzez usługi wsparcia dziennego: Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowy Dom Samopomocy	WTZ, ŚDS
		Wspieranie udziału osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym poprzez udział w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i turystycznych oraz inicjowanie działań na ich rzecz	Organizacje pozarządowe, WTZ, SDS
		Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej, usług opiekuńczych, zapewnianie pobytu w placówkach całodobowych	OPS
		Realizacja projektów, zapewniających dostęp osobom niepełnosprawnym do usług asystenckich ze środków unijnych	PCPR, organizacje pozarządowe, Powiat, Gmina
		Poradnictwo prawne, psychologiczne	PCPR, Powiat, Gmina
		Czynności administracyjne zapewniające osobom niepełnosprawnym nabywanie uprawnień do świadczeń i przywilejów poprzez orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wydawanie kart parkingowych, legitymacji osób niepełnosprawnych	PZOOM, PCPR
		Zabezpieczenie przewozu osób z niepełnosprawnością w celu możliwości swobodnego i bezpiecznego przemieszczania się w środowisku	Gmina
2.	Rehabilitacja zawodowa i zatrudnianie, wspieranie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością	Podejmowanie działań umożliwiających włączenie się osób niepełnosprawnych w aktywne życie zawodowe poprzez prowadzenie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, udzielanie wsparcia w podejmowaniu działalności gospodarczej	PUP
		Podejmowanie działań w kierunku podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez organizację szkoleń, kursów, realizację praktyk lub staży	PUP
		Współpraca z pracodawcami w zakresie tworzenia i utrzymania miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami	PUP
		Udzielanie wsparcia osobom niepełnosprawnym w uzyskaniu / podnoszeniu wykształcenia osób niepełnosprawnych – program „Aktywny Samorząd”	PCPR
		Udzielanie wsparcia zatrudnionym osobom niepełnosprawnym w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (przebywającej w żłobku, przedszkolu) – program „Aktywny Samorząd”	PCPR
3.	Wyrównywanie szans edukacyjnych osób	Diagnozowanie potrzeb i możliwości rozwojowych, diagnozowanie specjalnych potrzeb edukacyjnych, wczesne wspomaganie	Poradnie Psychologiczne

	z niepełnosprawnością na wszystkich poziomach edukacji	rozwoju, zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom niepełnosprawnym (np. nauczanie indywidualne, zajęcia rewalidacyjno - kompensacyjne)	-Pedagogiczne, Placówki Oświatowe Gmin i Powiatu
		Umożliwienie niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży edukacji w placówkach specjalnych, ogólnodostępnych i integracyjnych	placówki oświatowe gmin i powiatu
		Zapewnienie dowozu uczniów z niepełnosprawnościami	Gmina
		Realizacja programów finansowanych ze środków PFRON mających na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających dostęp osób z niepełnosprawnością do edukacji np. Aktywny Samorząd,	
4.	Działania kształtujące i rozwijające świadomość społeczną w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób z niepełnosprawnością oraz czuwanie nad przestrzeganiem praw osób niepełnosprawnych	Upowszechnianie informacji o możliwościach i formach wsparcia poprzez udzielanie informacji o uprawnieniach osób niepełnosprawnych, możliwościach uzyskania instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej pomocy	PCPR, PUP, pracodawcy, organizacje pozarządowe
		Promocja twórczości osób niepełnosprawnych, prezentowanie działań stowarzyszeń i osiągnięć osób z niepełnosprawnością	Instytucje samorządowe, pracodawcy, organizacje pozarządowe
		Wspieranie działalności Powiatowej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych	PCPR, Powiat
		Zwiększenie dostępu do usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym poprzez wdrożenie Systemu Obsługi Wsparcia (SOW) – obsługa za pośrednictwem platformy internetowej	PCPR
		Dostępność informacyjna, w tym elektroniczna poprzez utrzymywanie i modernizację serwisów internetowych	PCPR, PUP, OPS, Powiat, Gminy

IV. Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring i ewaluacja będzie polegał na zbieraniu informacji na temat działań zrealizowanych od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach. Roczne sprawozdanie z realizacji programu, będzie przedkładane Radzie Powiatu Obornickiego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach i będzie integralną częścią całorocznego sprawozdania z działalności Centrum.

